

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
The Relationship Between Academic Leadership of School
Administrators and Learning Organization under the
Samuthsakron Primary Educational

¹จิราภรณ์ จันทรมา Jiraporn Junma

²ชนมณี ศิลาณุกิจ Chonmanee Silanookit

^{1,2}มหาวิทยาลัยรามคำแหง

^{1,2}Ramkhamhaeng University

¹Corresponding author, e-mail: 6514470041@rumail.ru.ac.th

Received November 11, 2024; Revised December 30, 2024; Accepted: December 31, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร 2) ศึกษาระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 333 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.978 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าประสิทธิสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครมีความสัมพันธ์กันในทางบวกมีความสัมพันธ์กันในทางบวก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์; ภาวะผู้นำทางวิชาการ; องค์กรแห่งการเรียนรู้

Abstract

This research aimed to; 1) study level of academic leadership of school administrators. 2) study level of learning organization. 3) study of the relationship between academic leadership of school administrators and learning organizations under the Samuthsakron primary educational. The sample group used in the research were teachers from school under the office of the Primary Education Service area office, Samuthsakron, 333 people. The instrument used to collect the data was a 5-rating scale questionnaire. The discrimination was between 0.60 and 1.00, and the reliability was 0.978 The statistics used in the data analysis were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation and Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient. The research findings were as follows; 1. The level of Academic leadership of school administrators in school under the Samuthsakron educational as a whole and each aspect was at a high level. 2. The level of Learning Organizations of school in school under the Samuthsakron Primary educational as a whole and each aspect was at a high level. 3. The relationship between Academic Leadership of School Administrators and Learning Organizations under the office of the Primary Education Service area office, Samuthsakron as a whole and each aspect was positive relationship at high level. Overall were not significant difference at the .01 level.

Keywords: Academic Leadership; Learning Organizations; Relationship

บทนำ

ในปัจจุบันหน่วยงานต่าง และองค์กรต่างๆ ที่ต้องเผชิญกับยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งมีปัญหาท้าทายใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมากมาย บทบาทของผู้นำจึงมีความสำคัญมากขึ้น ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมปัจจุบันในหลายๆ ด้านทั้งด้าน เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี ซึ่งล้วนแต่ส่งผลต่อการมีวิสัยทัศน์ที่ประกอบกับพื้นฐานความรู้เดิมและนำมาวิเคราะห์เพื่อศึกษาทำความเข้าใจและหาจุดแข็งจุดอ่อนเพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด (วรรณพร ตรีชัยศรี, 2561) ซึ่งกระบวนการจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน และสร้างชาติซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญ ในการพัฒนาคนให้มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข

ในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีความรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามี บทบาทสำคัญ ในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันภายใต้ระบบเศรษฐกิจและ สังคมที่มีความเป็นพลวัตของประเทศต่างๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนา การศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ และสังคม ของประเทศทั่วโลกควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถของคนไทยให้มี

ทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของความต้องการทางสังคม ในการพัฒนาประเทศภายใต้แรงกดดันจากโลกาภิวัตน์อีกทั้งยังรวมถึงแรงกดดันภายในประเทศที่เป็น ปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญเพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม โดยจะไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วรองรับการเปลี่ยนแปลงในทั้งปัจจุบันและอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การบริหารสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่มีความรู้ความสามารถที่จะรองรับการพัฒนาประเทศ ไปสู่องค์กรแห่งการแข่งขันที่ต้องใช้องค์ความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาสถานศึกษาจึงควรได้รับการ พัฒนาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นการส่งเสริมความรู้ของ บุคลากรที่มีความรู้และนำไปใช้ในการพัฒนางาน จึงเป็นเรื่องที่บุคคลและกลุ่มจะต้องมีความตระหนัก ในการสร้างผลงานที่ดีให้กับองค์กร ร่วมกันพัฒนานตนเองและหน่วยงาน ให้เจริญงอกงามต่อองค์กร ของตนเองและองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นพลวัตที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงและแลกเปลี่ยนเรียนรู้อยู่ ตลอดเวลาจะต้องฝึกฝนและพัฒนาทักษะและหลักการในการเรียนรู้แบบทั่วทั้งองค์กรควบคู่กับการใช้ เทคโนโลยีและสามารถนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาองค์กรให้ประสบความสำเร็จซึ่งเป็นการก้าวไปสู่การ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการมีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครูและมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของการ ปฏิบัติงานในสถานศึกษา กล่าวคือ สถานศึกษาที่มีคุณภาพนั้นผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทภาวะ ผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสำคัญอย่างยิ่ง ต่อคุณภาพ การสอนของครูผลสัมฤทธิ์ของการเรียนของนักเรียนและระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานภายใน สถานศึกษา

จากความเป็นมาและความสำคัญข้างต้น ข้าพเจ้าในฐานะข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ ทางวิชาการกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ บริหารจัดการสถานศึกษา เป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมกระบวนการบริหารสถานศึกษาเพื่อ องค์กรให้เข้าสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างเต็มรูปแบบ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและคณะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครประจำปีการศึกษา 2566 จำนวน 2,048 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ คณะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2566 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 จากการเปิดตารางโคเฮน (Cohen et al., 2011) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 333 คน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวม ข้อมูลในการดำเนินการวิจัย เพื่อจะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อการตอบปัญหาในเรื่องที่เราศึกษาวิจัย โดยผู้วิจัยได้ศึกษาหาความรู้ ค้นคว้า ทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดของงานวิจัย ที่แสดงให้เห็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการวิจัยในครั้งนี้ และนำไปสู่ขั้นตอนของการให้ความหมายของนิยามศัพท์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการสร้างแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้กำหนด โดยการตั้งข้อคำถามในแบบสอบถามจะต้องเป็นคำถามที่มีความครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.978

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1. ผู้วิจัยประสานงานกับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงเพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลไปยังสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง 2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์และลิงก์ (Link) ของแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ ไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในช่วงเดือนสิงหาคม - เดือนธันวาคม พ.ศ.2566 รวบรวมได้จำนวน 333 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และ 3. นำข้อมูลการตอบกลับจากแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ในลำดับต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างเสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยจำแนกภาวะผู้นำทางวิชาการ ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน 2. ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ 3. ด้านการนิเทศการสอน 4. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจโรงเรียน เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ตามหลักเกณฑ์พิจารณา (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับระดับความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติงานสอนต่อการองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ได้แก่ 1. การเป็นบุคคลที่รอบรู้ 2. การมีแบบแผนความคิด 3. การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน 4. การเรียนรู้การทำงานเป็นทีม 5. การคิดอย่างเป็นระบบ เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ตามหลักเกณฑ์พิจารณา (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

4.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงทางวิชาการกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Prarson's Product-Moment Correlation Coefficient) (วิทยุญา วิชาลาภรณ์, 2540)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) สถิติพื้นฐาน ค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 หาค่าความตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

6. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร คือ ค่าประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

ผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ที่ 1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการนิเทศการสอน ด้านการสร้างเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน และด้านการกำหนดพันธกิจ วิสัยทัศน์ โรงเรียน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน (x_1)	4.43	.61	มาก	3
2. ด้านการสร้างเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ (x_2)	4.43	.60	มาก	2
3. ด้านการนิเทศการสอน (x_3)	4.45	.60	มาก	1
4. ด้านการกำหนดพันธกิจ วิสัยทัศน์ โรงเรียน (x_4)	4.42	.61	มาก	4
รวม	4.43	.56	มาก	

จากตารางที่ 1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.56) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการนิเทศการสอน ($\bar{X}$ = 4.45, S.D. = .60) ด้านการสร้างเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.60) ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = .61) และ ด้านการกำหนดพันธกิจ วิสัยทัศน์ โรงเรียน ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.61)

จากวัตถุประสงค์ที่ 2 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ ด้านการมีแบบแผนความคิด ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ และด้านการเรียนรู้การทำงานเป็นทีม

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมและรายด้าน

การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ (y_1)	4.43	.60	มาก	1
2. ด้านการมีแบบแผนความคิด (y_2)	4.42	.61	มาก	2
3. ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน (y_3)	4.42	.62	มาก	3
4. ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ (y_4)	4.40	.62	มาก	4
5. ด้านการเรียนรู้การทำงานเป็นทีม (y_5)	4.16	.79	มาก	5
รวม	4.37	.59	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = .59) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = .60) ด้านการมีแบบแผนความคิด ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = .61) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = .62) ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = .62) และด้านการเรียนรู้การทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = .79)

จากวัตถุประสงค์ที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครในทางบวก โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา						
	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5	Y_{total}
X_1	.811**	.757**	.784**	.780**	.597**	.808**
X_2	.805**	.789**	.786**	.786**	.580**	.811**
X_3	.819**	.798**	.797**	.787**	.613**	.827**
X_4	.832**	.813**	.832**	.821**	.642**	.855**
X_{total}	.916**	.943**	.946**	.937**	.871**	.881**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครในทางบวก โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .881$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความพร้อมในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่ชัดเจน มีการวางแผน พันธกิจวิสัยทัศน์และมีการจัดทำแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา ผู้บริหารมีการสร้างนวัตกรรมและหาจุดเด่นของสถานศึกษามาปรับใช้เป็นนโยบายในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้มีคุณภาพ อีกทั้งผู้บริหารมีการเสริมสร้างบรรยากาศภายในสถานศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเป็นที่ปรึกษาทางด้านวิชาการให้กับครู สอดคล้องกับกิ่งกาญจน์ สุขสำราญ ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผลวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (กิ่งกาญจน์ สุขสำราญ, 2565) สอดคล้องกับงานวิจัยของซัมซีเยห์ เมาลิติน ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (ซัมซีเยห์ เมาลิติน, 2560) สอดคล้องกับธนิต รัตนศักดิ์ดา ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ผลวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (ธนิต รัตนศักดิ์ดา, 2560) และสอดคล้องกับเนตต์ มโนปัญญา ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (เนตต์ มโนปัญญา, 2565)

2. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างประสิทธิภาพการทำงานให้สูงสุดและทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของเทคโนโลยีการแข่งขันทั่วโลกการปรับเปลี่ยนกฎระเบียบใหม่ๆ สอดคล้องกับวีรภัทร รักชนบท ได้ศึกษาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่าองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดไร่ขิง

วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (วีรภัทร รักชนบท, 2561)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r_{xy}=.881$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครความสามารถในการใช้หลักการในการบริหารสถานศึกษา โดยการนำความรู้ ทักษะต่างๆ ในการส่งเสริมและสนับสนุน รวมทั้งสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ การนิเทศการสอน ผู้บริหารจัดให้มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพทันต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาได้พัฒนาตนเอง และร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้วิสัยทัศน์ร่วมกันไปทิศทางเดียวกัน เปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็น มีการปรึกษาหารือร่วมกันแก้ปัญหา ทำให้เกิดการเรียนรู้ในทีมและคิดอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณา เฟื่องฟู ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 (วรรณา เฟื่องฟู, 2558) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกฤตา วัฒนเกษมสกุล ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันในระดับสูงกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยะลา เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (สุกฤตา วัฒนเกษมสกุล, 2562)

องค์ความรู้ใหม่

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีดังนี้

1) การบริหารหลักสูตรและการการสอน การที่ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาหลักสูตรและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการส่งเสริมและสนับสนุนครูร่วมกันจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐาน

2) การเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน การที่ผู้บริหารศึกษาจัดโครงสร้างการบริหารที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ มีการสรรทรัพยากร สื่อการเรียนการสอน รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้และเอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมต่างๆ

3) การนิเทศการสอน การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการกำกับติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ

4) การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ความสามารถของผู้บริหารเกี่ยวกับการเสนอแนวคิดใหม่ในการจัดทำ กรอบเป้าหมาย จุดประสงค์ และพันธกิจของโรงเรียนที่ชัดเจน สอดคล้องเป้าหมายทาง

วิชาการของโรงเรียน การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ประกอบไปด้วย 1) การเป็นบุคคลที่รอบรู้ การที่สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูได้ฝึกฝนพัฒนาตนเอง มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ใฝ่หาความรู้เรียนรู้สิ่ง มีการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของตนเองให้ 2) การมีแบบแผนความคิด องค์กรที่สามารถทำให้บุคลากรในองค์กรมีเจตคติที่ดี คิดในแง่บวกและสร้างสรรค์ มีวิจรรย์ญาณพิจารณาตัดสินใจในการปฏิบัติงาน 3) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน บุคลากรในองค์กรมีมุมมองต่อภาพรวมและอนาคตขององค์กรร่วมกัน ปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ของตนให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์กร 4) การเรียนรู้การทำงานเป็นทีม หมายถึง การที่สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ร่วมกันผ่านการสนทนา อภิปราย แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน 5) การคิดอย่างเป็นระบบ องค์กรที่สามารถทำให้บุคลากรในองค์กรมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับแนวคิดและการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล

บทสรุป

การศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อคุณภาพในการจัดการเรียนรู้ของครูอีกทั้งยังส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา กล่าวคือสถานศึกษาที่มีคุณภาพนั้นผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสำคัญอย่างยิ่ง ต่อคุณภาพการสอนของครู ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนของนักเรียนและระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรมีการกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียนที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยให้ส่งเสริมให้บุคลากรในได้โรงเรียนได้มีส่วนร่วม พร้อมทั้งควรประเมินความต้องการของครู เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการและผู้บริหารควรพัฒนาเป้าหมายของโรงเรียนเพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านวิชาการของโรงเรียน

1.2 สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันให้มากยิ่งขึ้น รวมถึงสนับสนุนการประสานความร่วมมือในการเรียนรู้ ตลอดจนการถ่ายทอดความรู้ของเพื่อนร่วมงานกันอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการพัฒนาให้สมาชิกทุกคนสามารถทำงานทดแทนกันได้และรับผิดชอบร่วมกันเป็นทีม โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นความแตกต่างได้และยอมรับการเป็นสมาชิกจากทีม

1.3 ผู้บริหารควรสนับสนุนให้บุคลากรได้ทำงานร่วมกัน และส่งเสริมการเรียนรู้เป็นทีมให้มากยิ่งขึ้น รวมถึงเป็นผู้นำในการสร้างบรรยากาศเพื่อให้บุคลากรในหน่วยงานมีการเรียนรู้ร่วมกันจะส่งผลให้สถานศึกษามีการพัฒนาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่สมบูรณ์มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

2.1 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาการศึกษาในพื้นที่นั้นๆ ต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา เพื่อให้ได้องค์ความรู้เชิงลึกมาเปรียบเทียบกับงานวิจัยในเชิงปริมาณหรือเป็นการสนับสนุน

2.3 ควรมีการศึกษาเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบอื่นๆ ถึงปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กิงกาญจน์ สุขสำราญ. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยเกริก.
- ซัมซีเยห์ เมาลิติน. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ธนิต รัตนศักดิ์. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยเกริก.
- เนติ มโนปัญญา (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิญญา วิศาลาภรณ์. (2540). *การวิจัยทางการศึกษา: หลักการและแนวทางการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ แกรมมี.
- วรรณา เพื่องฟู. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์.
- วรรณพร ตรีชัยศรี. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. *ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วีรภัทร รักชนบท. (2561). องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9. *การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุกฤตา วัฒนาเกษมสกุล. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3. *สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวาน.

Cohen, L., et al. (2011). *Research Methods in Education*. 8th edition. New York: Routledge.

